

Archeologisch vooronderzoek in het kader van de aanleg van de
busstelplaats van De Lijn aan het station van Tongeren.

Caroline Vandegehuchte (bouwhistorica)
Charlotte Fexer (kunsthistorica)
Maarten Smeets (archeoloog)

in samenwerking met
Raoul Creemers (topograaf)

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1: Opgravingsmethode	p. 2
Hoofdstuk 2: Beschrijving van de archeologische sporen	p. 3
Hoofdstuk 3: Aanbevelingen	p. 4
Bijlagen:	p. 5
Bijlage 1: Fotoinventaris per sleuf	p. 5
Bijlage 2: Opmetingsplan	p. 7
Fotosurvey	

HOOFDSTUK 1: OPGRAVINGSMETHODE

Op vraag van het Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed, werd in opdracht van de De Lijn tussen 26 februari en 3 maart 2007 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd op de terreinen waar zij, aan het station van Tongeren, de bouw van een busstelplaats plannen.

De bouw van deze busstelplaats, gepland met kelders tot 4,5 m diep zou uiteraard een grote impact hebben op de mogelijke aanwezige archeologische sporen. Ook de grootte van het terrein (ca. 1,12 ha) en de aanwezigheid in de buurt van zowel ijzertijdsporen als resten van een Romeins grafveld droegen ertoe bij dat het Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed, de zone met een hoge archeologische potentie inschatte.

Om de archeologische potentie in te kunnen schatten werd een vooronderzoek opgelegd waarbij sleuven van minstens 10 m lang in een dambordpatroon zouden worden uitgegraven. De uitgravingen gebeurden door de firma Vanderspikken, onder begeleiding van een archeoloog van het Studiebureau Monumentenzorg bvba.

In totaal werden dertig (I-XXX) sleuven (minstens 10 m lang en 2 m breed¹) op het terrein uitgegraven. Deze sleuven waren ongeveer oost-west georiënteerd. Twee sleuven (II en VI) werden over het volledige terrein doorgetrokken teneinde zo een beter beeld van de opbouw te krijgen.

Hoewel het aanvankelijk de bedoeling was om voorafgaandelijk aan het onderzoek de sleuven uit te zetten, bleek dit omwille van de toestand van het terrein (veel begroeiing, aanwezigheid van betonplaten, aanwezigheid van storten², ...) niet mogelijk. De inmeting gebeurde achteraf door Raoul Creemers.

¹ In een eerste rij werd om de 20 m een sleuf van 10m bij 2m uitgegraven. De volgende rij sleuven was eveneens 10m bij 2 m maar bevond zich geschrinkt ten opzichte van de eerste rij.

² De meest noordelijke zone van het terrein kon niet onderzocht worden omwille van de aanwezigheid van 5 tot 6 m hoge steenstorten.

HOOFDSTUK 2: BESCHRIJVING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SPOREN

Tijdens het archeologische vooronderzoek bleek al zeer snel dat de ondergrond van de terreinen zwaar verstoord en vervuild was door de aanwezigheid van de (nu opgebroken) spoorlijnen. Op veel plaatsen was deze verstoring tot ongeveer 50-75 cm onder het huidige loopoppervlak. Daarna werden natuurlijke kleiafzettingen waargenomen die ook nog vaak verstoord waren door later puin.

Tijdens een overlegmoment met Geert Vynckier, archeoloog verbonden aan het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE), deelde hij mee dat het VIOE ook al enkele proefsleuven op het terrein had getrokken en eveneens een grondige verstoring had vast moeten stellen. De hoogteligging van een Romeins graf in de Darenbergstraat was door hem overgezet naar de ongestoorde bodem in de thans onderzochte terreinen en daaruit bleek dat deze bodem zich nog dieper bevond dan de onderkant van het door hem opgegraven graf. De kans dat er zich dan ook nog andere sporen op het terrein bevonden, was daarmee al veel kleiner.

In de 30 sleuven die werden uitgegraven, werd geen enkel archeologisch spoor aangetroffen. Enkel de resten van een aantal afgebroken 20ste eeuwse gebouwen (met kelderopvulling) werden blootgelegd. Op een aantal oudere plannen van de NMBS staan ze nog getekend. Deze muurresten werden niet nader onderzocht.

De opbouw van het terrein bestond bijna uitsluitend uit een 50-75 cm dik pakket spoorwegassen, steenslag en andere rommel. In bijlage van dit rapport bevinden zich foto's van alle sleuven (O-W, W-O en profiel). In overleg met Annick Aerts, beleidsarcheoloog voor de provincie Limburg (Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed), werd besloten om geen profieltekeningen te maken maar enkel een foto.

HOOFDSTUK 3: AANBEVELINGEN

Op basis van het archeologisch vooronderzoek kan het terrein vrijgegeven worden aangezien er zich geen sites bevinden.

Toch moet De Lijn zich blijvend houden aan de bepalingen voorzien in de archeologische wetgeving, en dan vooral betreffende toevalsvondsten. Zo blijft zij verplicht elk goed waarvan zij weten of vermoeden dat het een archeologisch monument betreft, binnen de drie dagen aan te geven bij het Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed.

De gevonden archeologische sporen en de vindplaats moeten tot op de tiende dag na de melding in onveranderde toestand bewaard blijven. De goederen en de vindplaats moeten te allen tijde toegankelijk zijn voor onderzoek, zonder dat dit aanleiding kan geven tot het vorderen van enige schadevergoeding. De termijn van tien dagen kan door de regering of haar gemachtigde ingekort worden na onderzoek of indien deze verplichting aanleiding zou kunnen geven tot onverantwoord hoge kosten, of verlengd worden in functie van de archeologische opgraving.

BIJLAGEN:

Bijlage 1: Fotoinventaris per sleuf³

Algemene zichten:	Foto's 001 t.e.m. 024, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141
Sleuf I:	Foto's 025, 026, 027, 028, 106
Sleuf II:	Foto's 029, 030, 055, 073, 074, 075, 107
Sleuf III:	Foto's 031, 032, 033, 108
Sleuf IV:	Foto's 034, 035
Sleuf V:	Foto's 036, 037, 038, 039, 109
Sleuf VI:	Foto's 040, 041, 042, 082, 094, 103, 110
Sleuf VII:	Foto's 043, 044, 111
Sleuf VIII:	Foto's 045, 046, 047, 048, 112
Sleuf IX:	Foto's 049, 050, 113
Sleuf X:	Foto's 051, 052, 053, 054, 114
Sleuf XI:	Foto's 056, 057, 115
Sleuf XII:	Foto's 058, 059, 060, 116
Sleuf XIII:	Foto's 061, 062, 063, 117
Sleuf XIV:	Foto's 064, 065, 118
Sleuf XV:	Foto's 066, 067, 119
Sleuf XVI:	Foto's 068, 069, 120
Sleuf XVII:	Foto's 070, 071, 072, 121
Sleuf XVIII:	Foto's 076, 077, 122
Sleuf XIX:	Foto's 078, 079, 123
Sleuf XX:	Foto's 080, 081, 124
Sleuf XXI:	Foto's 083, 084, 125
Sleuf XXII:	Foto's 085, 086, 126

³ In de fotosurvey die bij dit rapport zit, zijn niet al deze foto's opgenomen. Alle foto's bevinden zich wel op de CD-ROM met de digitale versie van het rapport.

Sleuf XXIII:	Foto's 087, 088, 127
Sleuf XXIV:	Foto's 090, 091, 128
Sleuf XXV:	Foto's 092, 093, 129
Sleuf XXVI:	Foto's 095, 096, 130
Sleuf XXVII:	Foto's 097, 098, 131
Sleuf XXVIII:	Foto's 099, 100, 132
Sleuf XXIX:	Foto's 101, 102, 133
Sleuf XXX:	Foto's 104, 105, 134

Archeologisch vooronderzoek in het kader van de aanleg van de busstelplaats van De Lijn aan het station van Tongeren.

Bijlage 2: Opmetingsplan

